

A. Pathuis   Groninger Gedenkwaardigheden

Teksten, wapens en huismerken van 1298 – 1814
Van Gorcum Assen/Amsterdam 1977

au. SAUWERD

1. Gedenktekenen

a. Grafzerken

[446] Abel Onsta ligt in de sauwerder kerk op het koor. Op een zeer ruw gebeitelde grafzerk las ik aldaar ABEL ONSTA, ANNO 1440, DEN 21 MAART OP ...

N.B. Niet meer aanwezig. Vermeld: Almanak ter bevordering van kennis en goeden smaak, 1832. Ongepagineerd.

[447] ANNO MCCCCLXXXIII STARF ABEL ONSTA OP SUNTE CECILIEN AVENT.

Wapen en helmteken: Onsta.

Wapen, in het midden van elke zijde één: *Boven*: Onsta. Schildhouders: twee leeuwen. *Rechts*: Een schuinkruis, elke arm gevormd door aanstotende ruiten boven 4, beneden 3. Schildhouders: twee engelen. Vergelijk: GDW, nr. 447A. *Onder*: Op een terras tussen twee bomen een poortgebouw met een rechthoekig gesloten deur, een smallere bovenverdieping en een kegelvormig dak. Schildhouders: twee liggende eenhoorns. *Links*: Een gestileerde eikeboom. Schildhouders: twee engelen.

N.B. GMG, nr. 305. Afgebeeld: GSL, blz. 304/305. Sterfdag 21 november.

[487] ANNO DOMINI 1564, DEN 28 APRIL, STARF DE EDEL ERENTFESTE
UND ERBARE AEPKO ONSTHA, THO SAUWERT, WETSINGHA UND VER-
HILDERSUM JUNCKHER, HOEVELINCK IN DE UBBEGHA, AETATIS
SUAE — . . .

ANNO DOMINI 15—, DEN—, STARF DE EDELE ERENTRICKE UNDE VEEL-
DOEGETSAME GELA VAN EWESUM, DOCHTER THO NIENOERT, THO
SAUWERT, WETSINGHA UNDE VERHILDERSUM FROUWE, AETATE SUA
—.

Kwartieren:

I. *Rechts*: Onsta. *Links*: Tamminga. *Helmteken*: Onsta.

II. *Rechts*: Van Ewsum (1). *Links*: Rasquert. *Helmteken*: Van Ewsum.

III. *Rechts*: Rengers [1]. *Links*: Van Laer van Laerwold. Helmteken: Rengers [1].

IV. *Rechts*: Manninga. *Links*: In den Ham. Helmteken: Manninga.

SPES MEA, CARNE NOVA POSTREMA LUCE RESURGAM / ISTA REVIVISCET, MORTIFICATA TAMEN /
QUID VIXISSE IU VAT CRUCIS AUT TOLERASSE LABORES / SI NON SURGENDI SPES MANET ULLA MIHI.

LIBERTATIS EGO PATRIA PROTECTOR AMATOR / NON PATIENS MINUI PUBLICA IURA SOLI / UTILIS
UT FACIES VIGEAT STUDEO POLITIAE / PROPRIA PRAETEREO COMMODA PLEBIS AMANS / SI QUIS
INOPS OPERAM PRO VIRIBUS OPTET HONESTAM / QUEM IU VIT MEA NON OFFICIOSA MANUS.

Beeldhouwwerk: Een liggend echtpaar.

N.B. GMG, inv. nr. 2088. Afgebeeld: GSL, tegenover titelblad. Ook: Oude luister van het groninger land. [Tentoonstellingscatalogus GMG]. 1961. Gela van Ewsum, overleden c. 1580. Zie: De navorscher, 97, blz. 19. Ook: GVA, 1909, blz. 84. Eveneens: Nieuwe drentsche volksalmanak 1917, blz. 158.

[4138] ANNO DOMINI 1595, DEN 14 NOVEMBER, STARF AEPKO VAN STARCKENBORCH, DEN GODT GENEDIG SY.

Wapens: *Rechts*: Tjarda van Starckenborgh. *Links*: Onsta. Helmteken: Tjarda van Starckenborgh.

LATHE DE KLEINE KINDEREN THO MI KAMEN UND WERET EN NIET, WANT DESULKE YS DAT RIKE GODES. LUCAS 18.

N.B. GMG, nr. 456. Bijbeltekst: Lucas 18:16.

[4139] ANNO 1640, 25 IUNII, NOBILISS. ET STRENVISS. BOIOCKO DE WENGE, CHILIARCH. EQUESTRIS DOMINUS ET HAEREDITARIUS IN SAWERT, WETZINGEN, STOCKUM ET EGERMOHLEN, QUI CUM AD HULSTAM FORTISSIME IN ACRI MICASS ... POS ... DIE EX ADVERSIS VULNERIBUS IN CASTRIS OCCUBUIT ET SUO SERVATORI ANIMAM PLACIDE REDIDIT AETATIS SUAE 57.

Kwartieren:

- I. *Rechts*: WENGE. *Links*: MERFELT. Helmteken: Van der Wenge.
- II. *Rechts*: ONSTA. *Links*: EWSUM [1]. Helmteken: Onsta.
- III. *Rechts*: REUSPE. *Links*: LANGEN. Helmteken: Reuspe.
- IV. *Rechts*: TAMMINGA. *Links*: RASQUARD. Helmteken: Tamminga.

NOBILE WENGIACI SAXUM LUSTRANDO SEPULCHRI / QUISQUIS AD ILLIUS NOMEN ET ARMA STUPES / CERNIS UT IN SAXO RECUBET FORTISSIMUS HEROSZ / ISTA VIBI FACIES, ISTA FIGURA FUIT / TALIS ERAT, QUANDO MEDIUS IN MILLIBUS ARSIT / ET VICTO TOTIES NOMEN AB HOSTE TULIT.

TALIS WENGLADES, ITA INTER PRAELIA MORTE / ASSERVIT BATAVI PUBLICA IURA SOLI / CANDOR, PRISCA FIDES, PIETAS ET PUBLICA PECTUS / ANTEFERENS PROPRIIS HIC TUMULATA IACENT / QUAE SIMUL AD VITAM EXSURGENT REDIVIVA SEPULCHRO / CUM TUBA SUPREMUM CLANGET ADESSE DIEM.

Beeldhouwwerk: een liggende man in volle wapenrusting.

N.B. GMG, nr. 2089. Afgebeeld: GSL, blz. 418/419. GVA, 1909, blz. 84.